

УДК 343.9:343.35(592.3)

Белєвцова К.О.

Харківський національний університет внутрішніх справ

З досвіду боротьби з корупцією

Кожна держава веде боротьбу з корупцією відповідно до свого національного законодавства та системи права. Ця функція розподілена між багатьма органами, зазвичай, правоохоронними. Сьогодні не існує єдиної стандартної моделі спеціального антикорупційного органу. В деяких країнах вони створюються як самостійні органи. Багато антикорупційних органів функціонують у вигляді спеціальних підрозділів прокуратури, національних аудиторських агентств або поліцейських підрозділів. У доповіді ОЕСР «Спеціалізовані антикорупційні органи: огляд моделей» надана класифікація існуючих інституцій:

1) багатоцільові спеціалізовані органи. Вони наділені як превентивними, так і правоохоронними функціями. При цьому кримінально-правове реагування на вчинення злочинів у сфері корупції залишається окремою функцією. За такою моделлю побудовано Бюро з розслідування випадків корупції в Сінгапурі;

2) спеціальні підрозділи в структурі поліції або органів прокуратури. У деяких випадках такі органи поєднують в собі повноваження щодо розслідування та кримінального переслідування корупційних правопорушень;

3) інституції із виключно превентивними функціями. Ці органи не мають повноважень правоохоронних органів.

Як приклад можна розглянути діяльність найбільш ефективного та результативного представника цієї моделі, Бюро з розслідування випадків корупції (далі – БРВК) в Сінгапурі. Бюро було створено як незалежний орган, відповідальний за попередження корупції та боротьбу з нею, на базі іншого органу – підрозділу сінгапурської поліції, відомого як Антикорупційний відділ. Згідно із Законом «Про запобігання корупції», Директор та спеціальні слідчі БРВК наділені широким колом повноважень. Методи роботи БРВК досить авторитарні. Однак саме це дозволяє успішно справлятися із завданням протидії корупції. Вже багато років поспіль Сінгапур незмінно входить до десятки найменш корумпованих країн світу, відповідно до індексу Transparency International та займає перше місце серед країн Азії.

Проаналізувавши досвід функціонування багатоцільових антикорупційних органів, можна зробити висновок, що всі вони мають спільні риси у структурі органу та виконують три основні завдання: кримінальне переслідування за допомогою ефективних оперативно-пошукових і слідчих заходів; усунення умов, які сприяють корупції; просвітницька робота; поєднують в межах однієї установи репресивну і превентивну функції.

Науковий консультант Сорокіна Г.М.

УДК 343.9:[351.74:343.352](100)

Божко Н.І., Янковська У.Є.

Харківський національний університет внутрішніх справ

Хабарництво. Корупція в поліції

Корупція сьогодні є головним питанням в ході боротьби зі злочинністю у всьому світі. Це явище не нове, підкуп і продажність існують ймовірно з моменту виникнення суспільства, але останнім часом відзначається постійне зростання рівня корупції. Слідчі ведуть жорстоку боротьбу в цій області. За останні роки кількість виявлених випадків хабарництва збільшилася втричі. Реальна цифра все ж залишається високою. У багатьох країнах чиновники, лікарі та поліцейські готові отримати хабар. За даними Transparency International (міжнародної громадської організації по боротьбі з корупцією та досліджень питань корупції у світі) кожен четвертий чоловік у світі дає хабарі.

Хабарництво найбільш поширене в Африці, на південь від Сахари, за нею слідує країни Близького Сходу та Північної Африки. Першими в списку йдуть Афганістан, Камбоджа, Камерун, Індія, Ірак, палестинські території та Сьєрра-Леоне. Європа та Північна Америка слідує за ними з великим відривом.

Проте останнім часом розвиток корупції в західних промислово розвинених країнах також викликає особливі побоювання. Наприклад, 73% респондентів у Європі та 67% у Північній Америці вважають, що ситуація погіршилася. У Німеччині дрібна корупція зустрічається дуже рідко. На відміну від багатьох країн німці не знають, що патрульному поліцейському пропонують за щось гроші. Насправді, значні випадки корупції в поліції не зустрічаються на цьому нижчому рівні, але це спостерігається в тих сферах, де проводиться контроль, наприклад, у сфері запобігання злочинності, пов'язаної з закупівлями, або в контакті з організованою злочинністю.